

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése, ide küldendők az előfizetési díjak, nyilváltérés és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelik A., Daube G. L. és társánál és Herndl Brünben: Stern M.

Nyilváltérés petitsorra 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Neveljetelek jellemeiket!

A sinaiak nagyon különös emberek. Ambar mivelődésük ösrégi és a természet megfigyelésében értelmük nagyon ki van fejlődve, hívőségük kezdetlegessége mégis mulattató.

Igy például szentül hiszik, hogy némely állatok nevezetes módon átváltoznak; hitregijük szerint az angolnák kigyókká, az egerek denevérekké, a tigrisek czápákká, a héjak galambokká változnak át; a fűrjből őszkor vakandók lesz és tavaszkor ismét visszanyeri madár alakját.

Azonban koránt se szükséges, hogy sinaiak legyünk és hitöket is nélkülözhetjük a nélkül, hogy az ily átváltozások lehetőségét kétségbevonnók. »Csak markoljatok az ember-élet közé!« Nem éltük-e és nem éljük-e meg naponkint civilizált Európánkban, hogy oroszlanok bárányokká, napféle törekvő sasok vakandokká lettek? Ritkaságok közé tartozik-e az, hogy férfiak épp oly gyorsan és közvetlenül változtatják meg gondolkozásmodjukat vagy jobban mondva azt, mit e helyett filogtatnak, mint változó időjárásu vidékeken ruhánkat szoktuk naponta ismétellen változtatni? A történelem említi ugyan szilárd, következetes férfiakat, kiket az eke mellől szólítottak a haza megmentésére és kik, ha földadatuk sikerült, ismét visszatértek az eke mellé, megelégedve azzal, ha embertársaik nem törődnek velük. Talál-

kozunk a történelemben oly egyénekekkel, kik meggyőződésükért kiálták a méreg-poharat, bátran léptek a máglyára, kik a durva erő, anyagi hatalom elé, az erényerti szent lelkesedés erejét, az érinthetlen férfiú-méltóság hatalmát állították, kik száműzetésbe mentek, szükségét és nélkülözést szenvedtek, mert hasonlóan a fénysugárhoz, nem akartak meghajolni, hanem inkább megtörték!

Ha egykor Clio ítéletet fog mondani a jelenkori nemzedékről, fog ugyan találni nagyon sokféle erényt, de valódit nem.

Alapitunk mindenféle jótékony intézeteket, fölfedezéseket teszünk, találmányokkal gazdagítjuk a világot és határozottan haladunk életmódunk finomításában; de mindezek mellett mégis elveszítjük lényünk erejét, mert létünk kellemessége, a jelenkor fogalma szerint, az, mi után mindenki törekszik, e lálványhoz áldozunk és mivel ehhez pénz az egyedüli eszköz, azért hajhászsa ezt minden ember. Ezért homályosodik el a jogéerti érzelem, ezért tüntedeznek a magasatos eszmények, ezért leszünk közönyösekké minden iránt, a mi nemes. Ezért cseréljük el könnyű szívvel a becsületet a becsületért, ezért arat a siker, nem törődve azzal, hogy mily uton, módon lett elérve, elismerést és csodálkozást.

Azonban, — a tiszta emberiség minden csecsemővel ujja születik, a miért is ivadékaiknak tehetségünk szerint ajánljuk azt, mi egykor valóban boldogíthatja őket és ez:

hogy jellemeikké neveljük. A jellem ama tulajdonságunknak mitől sem akadályozható, hamisítatlan kifejezése, melyek az egyéniség lényegét képezik. Mihelyt e tulajdonságok ingadoznak, változókk, tehát az illető egyén jellemtelen, oly jelzés, mit senki sem akar magára vagy gyermekeire alkalmazni, pedig az, mit e szóval jelzünk, igen gyakran előfordul.

Ennek okai egyrészt a korszellemben rejlenek, másrészt nevelés-hibák következményei, melyek növekedve erősbödnök. E hibák megvannak a családban, főként a társadalmi intézményekben, végre pedig az iskolában.

Gyöngye engedékenysége a gyermekek szélszélei ellenében, különösen akkor, midőn e szélszélek későbbi életrszakhoz tartozó élvek előlegezését illetik; az eszközök eltévesztése-melyeket bátorításra, jutalomra vagy büntetésre használnak; a következetesség hiánya engedésben vagy tiltásban; eleve jelzett következesek teljesítése, legyenek bár kellemes vagy kellemetlen természetűek; a kisebb és nagyobb fájdalmak, sőt kényelmelenségek elleni félelem-zabolázása, ezek azok a balfogások, melyeket családokban elkövetnek, még pedig a tulságosan gyöngéd a nyák, kiknek gyöngesége néha annyira megy, hogy a gyermek szövetségessé válik, hogy az elkövetett hibát a haragos apa előtt elpalástolják.

Társadalmi viszonyainkban is igen sok

T Á R C Z A.

Szerencsétlenség.

(Elhalasztott párti.)

Irta: Ton-csi.

Valahol mulatság volt a napokban: volt ott sok vidéki ember és egy különösen szellemes, a kinek föfogalkozása ezidő szerint, hogy — leányt keres.

Áll a szeretetreméltó pártiképes fiatal ur a következő alkatrészekből:

Szépén fésült fej, megfelelő részleteivel, örökké funkész csillógó apró szemekkel, paprika színű formás fülekké, merész gallérba szorított kényes csikónyakkal, disztíngváltan magyararzó hosszú kezekkel, járásközben 25 fokra fölkapaszkodott lábakkal, egy snokking, egy czilinder, fenomenálisan fényes laktópán, fehér keztyű fekete varrattal...

Egyebet a legnagyobb megfigyelő sem lett volna képes találni rajta és benne. Igaz, a másoln. Lehet azonban, hogy a fejében is van valami. Az alábbi történetből kitünik, hogy így van benne. Szóval perfekt párti.

S úgy beszélt mint egy Folosan, de nem olyan rémitően komoly Tolosán, mint a kiből Keglevics gróf oly igen szörnyűködött.

Ah mondja egy gyönyörű Sans Géne neki, magának is mindig jár a szája és soha se házasodik.

Igaz bizony, de lehet, hogy éppen ezért jár mindig a szám most, mert azután már nem járhat. Csak vigyázzon, a bajusza egy darab idő óta nagyon megvastagodott!

A lányok ezt nem szeretik.

Ugyan?

Áthajolt a kedves madamhoz és szeretetreméltó henczeggéssel mondta meg:

Ezt a vastag bajuszt asszonyom? Igen? Sose aggódjék. A minap is egy milliomos partit szalasztottam el.

Az asszonyok mind mosolyogva fordultak feléje. Ó diadalmasan nézett vissza rájuk és szeretettel simogatta a saját frizuráját, mely szörmekelme tekintetében korántsem versenyezhet az ipozás bajusszal, melyből egy elegáns boá kitelnek valamely bájos leány nyaka köré.

Milliósi parti!

— Ki az?

Oly őszinte hangon, a minővel, csak egy igazi hódító rendelkezik, mondta el a szeretetre méltó fiatal ur ezt a balesetet.

Véghetetlen lejusított a dolog. Egy ostoba véletlenül mult az egész. Enélkül meg van az ideálom: a milliomos após.

— Hol?

— Aradon?

— Csak türelem! Hölgyeim. Nem Aradon. Az aradi milliomos apósok már le vannak foglalva. Egy kicsit későn születtem. Sebaj, van másutt.

Egy kis menyecske csipős megjegyzést tett.

— Nem gondolja, hogy egyáltalában kár volt...

— Születnem? — vágott szavába a vastag bajusz alól Parti ur — persze, hogy kár, minke-

után kegyed már úgy is férjnél van...
Többen türelmetlenül sürgettek a szerencsétlenség történetét.

— Hja! ha nem hagynak szóhoz jutni. Nehezebb asszonyoknak megszakitás nélkül egy történetet elmondani, mint egy asszonyt megérteni.

Kaczagnak és ezen banális szellemkedés után végre csend lett és beszélt Parti ur kíváncsi szép asszonyi fők közt.

Végre. Még valamit előzőleg. A történet rövid, de a végén csendes részvétet kérek.

Kop.

— Jó. Hát Bécsben voltam üzleti dologban. Ah! Bécs! Megismertem Scheller Frigyeset. Az az én Frigyes barátom 22 éves és az apja milliomos. Mulattunk és úgy megszeretett Frigyes, hogy invitált: gyere hozzánk, czimbora, bemutatlak családomnak. Holnap ebédre. Jó? Jó. Elmentem. Tíz fényes szoba, egy sereg cseléd, tizfogásos ebéd... és majd a tenyerükbe vettem, úgy megszerettek. Az öreg Schnellerné homlokon csókolt, az öreg Schneller majd agyonszorított az öléssel. Mummit ittunk, bököt szitunk...

Az asszonyok türelmetlenül kiáltottak bele az izgalmas előadásba:

— Hát a milliomos parti? a lány?

— Leverten csapot a levegőbe a fiatal ember.

— Lány. Fájdalom az nem volt, de...

— Hol van hát itt az elszalajtott parti?

— Hol? Hiszen azt akarom épen mondani.

— De ha önök...

— Mondja!

— És az öreg milliomos elragadtatásban megrázva kezemet, így kiáltott fel: Ön nagyon tetszik nékem fiatal ember, ha Friczi lány lenne, önnek adnám. Hát nem szerencsétlenség ez? Mi?

Kaczagott és egy csinos menyecske hába ütötte.

csira rejlik, melyek a legjobb jellem élettét erejét is megtrónják. Ki vállalkoznék arra, hogy ecsetelje a különféle arculatokat, melyek alatt az illemszerű hazugság nyilvánul? Ki ne látta volna a szigorú igazságra nevelt gyermek bámulódó arcát, midőn szüleit vagy a nevelőt vagy másokat, kikre áhitatos tisztelettel tekint, az első hazugságon kapta, melyeket kiejteni senki sem tartozkodik, mert tekintettel kell lenni az idegen iránt? A gyermeket, ki ennek tanuja volt, egyelőre tekintetbe se veszik, és hogy a hibát utólag helyrehozzák, szépítő és mentető nyilatkozatokat tesznek. A gyermek ezzel ugyan föl lesz világosítva, de kélem, hogy ezzel jobb, erkölcsileg neme-sebb lett; de mindenesetre be lett vezetve a kölcsönös ámitásnak előtte mostanig ismeretlen terére, mely jelen korunk beteges vonása.

Vége az iskola vagy jobban, mondva a tanítás befolyása említendő, melyet a jellemre gyakorol. Az iskolának természet-szerűen inkább terjedő, mint mélyedő hatása van. Kell, hogy általános tanítási céllal tűzzön ki, kell, hogy általános érvényes törvényeket hozzon, mivel pedig szem előtt kell tartania a középértéket, se a színvonal fölött, se alatta nem terjedhet el. Egyenlősíteni, általánosítani kell és a véletlen játékára bízni az egyesek sajátosságait, egyéniségeit. Ekként könnyen megeshetik, hogy kitűnő tanítvány gyöngye jellem legyen; sőt az az eset is képzelhető, hogy a tanulóknak elsődrendűsége okozza a feddésre méltó jellem képzését; mert ha több tanító a legkülönműbb követelésekkel áll elő a fiu irányában és nem képes arra, hogy mindegyiket egyaránt teljesítse, csakis két eset képzelhető: a fiuban vagy rendkívüli és sokoldalú tehetség rejlik, vagy pedig tanítóinak meglegedését egyéni természetének vétképeni lemondása árán szerzi meg, mindenkihez alkalmazkodni igyekszik és minden órában másnak kell lennie, mint a minő. Ha már most ehhez még az is járul, hogy az oktatás inkább elható és tudalmat halmozó, mint serkentő és képző, úgy, hogy csupán a főt veszi igénybe, a szívet pedig érintetlenül hagyja, úgy minden oda működik, hogy a jónak ígérkező jellem tönkremenjen.

A csáktornyai mandátum átadása.

A csáktornyai választók egy 15 tagú küldöttsége kedden adta át Wlassics Gyula vallás-és közoktatási miniszternek a kerület mandátumát.

Zakál Henrik ügyvéd, választási elnök a következő lelkes szavak kíséretében adta át a megbízó-levelet:

Nagyméltóságú miniszter ur! Szere-tett képviselőnk!

A csáktornyai választó-kerület újban is s ez uttal harmad ízben választotta meg Nagyméltóságodat országgyűlési képviselőjévé, s mi azon czélból jelentünk meg, hogy a megbízást Nagyméltóságodnak kézbesítsük.

Be kell vallanunk, hogy a küzdelem igen heves volt, de végre is, a sötétség ellen vívott harcban a haladás zászlaját — melyre Nagyméltóságod neve volt írva — győzelemre juttattuk, s azt, ezen mandátum által jelképezve, elhúztuk Nagyméltóságodnak — a győztesnek.

Nagyméltóságod kifejtett programja alapján, de viselt legmagasabb hivatali állására való tekintettel is — mint a sza-

badelvü-párt híve választott meg; jelen esetben a felekezeti reakció és fanatizmus ellen, a közjogi alapon álló ellenzék, de a függetlenség és 48-as párt is hazafias kötelességének ismerte Nagyméltóságod zászlaja alá sorakozni és megválasztását elősegíteni, mert a pártokat azon meggyő-ződés is vezette, hogy e választással a kerület csak önmagát tiszteli meg.

Most tehát, midőn e megbízást s ezzel vagyonunk és városunk feletti rendelkezésre a jogosítványt átadjuk, kérjük, legyen hű öre Nagyméltóságod továbbra is alkotmányunknak, alkotmányos szabadságunknak, függetlenségünknek. — Kérjük, hogy kerületét, ennek és lakóinak jogos érdekeit továbbra is magas és hathatós pártfogásában részesíteni kegyeskedjék.

Az Isten éltesse és vezérelje Nagysá-godat ebbeli törekvéseben.

Az üdvözölő szavakra a miniszter meleg köszönetet mondott a választóknak, igérve, hogy lelkes ügy-buzgalommal fogja teljesíteni azt a kötelességet, a mely reá úgy, mint a kormány tagjára és mint képviselőre várakozik. Örül, hogy szülővármegyéjében mégis van egy kerület, a mely a szabadelvű-ség zászlaját diadalra juttatta. Nyugalansággal látja, hogy Deák Ferencz vármegyéjét, a mely a haladás terén mindenkor az első között volt, a reakció szele annyira átjárta, hogy egykoron az antiszemitizmusnak volt melegegya és ma a néppárt tetszatos jelszava alatt hirdetett vissza-fejlődés szolgálatába szegődött. Kérli, hogy Zala-vármegye politikai misszióját ott a határszélien híven tölts-e be akkor, ha a reakciót szolgálja?

Reméli, hogy egykoron az egész vármegyében visszatérnek a szabadelvűség útjára, a melyet Deák Ferencz bölcsesége kijelölt. A néppárttól meg van a maga politikai meggyőződése s azon nem változtatott volna az sem, ha e párt akár negyven tagot küldött volna is az országgyűlésbe. A politikai élet és fejlődés törvényeit eléggé ismeri arra, hogy a néppártban ne lásson egyebet, mint muló tüneményt, a nagy politikai és társadalmi reform ellenhatását. Az ily ellen-hatás nagy átalakulások idején soha sem maradhat ki. Annyi azonban bizonyos, hogy az eszközök, a melyeket a néppárt használ, elítélendők. (Ugy van!) És attól fél, hogy egykor számon kérk tőlük, vajjon igaznak bizonyult-e az a sok ráfogás, a melyeket a nép elméjébe és szívébe csepegtettek? Meg fogják kérdezni tőlük, igaznak bizonyult-e, hogy a keresztény vallás ellen irtóháború készül? A keresztény szellemnek megfelel-e az a fenyegetés, hogy a liberális szülők gyermekeinek nem adják fel a keresztiséget, hogy a liberálisokat nem látják el a halotti szentségekkel stb.

És ha meggyőződik a nép, hogy mindez csak káprázatú korteszéköz volt, akkor bizony ennek nagyon rossz következményei lehetnek. De akkor mi fogunk odaállani és meg fogjuk védeni a fanatizmust terjesztőket a bosszu haragjától. (Élénk éljenzés.) Mi fogjuk megmagyarázni, hogy az ő fanatizmusuk nem volt egyéb, mint ellenhatása a nagy reformnak és hogy sokat közülük talán csak a küzdelem heve vitt az ily képtelen tulásba. Mi így fogjuk nemes fegyverekkel őket védeni. Ez a liberalizmus.

A beszédet lelkes éljenzés követte. A mandátum átadása után a miniszter a küldöttség tagjainak tiszteletére a Drechsler-féle étteremben ebédt adott.

Zalavármegye törvényhatósági bizottságának

Zala-Egerszeg, 1896. évi okt. hó 1-én s folytatva tartott rendes közgyűlése jegyzőkönyvéből.

12078

ni. 896. 489. jk.

A nagyméltóságú kereskedelmiügyi m. kir. Miniszter ur 24879/Vl. 896. sz. rendelete a kéményseprési ipar gyakorlására nézve az 1895. évi december hó 2-án tartott közgyűlésen 26637/ni. 895. 1809. jk. sz. a. alkotott megyei szabályrendelet tárgyában.

Határozat.

A magas miniszteri rendelettel a kémény-seprési iparról 26637/ni. 895. 1809. jk. szám a. alkotott vármegyei szabályrendeletnek a kéményseprésért járó díjak megállapítására vonatkozó 4. §-ának 1. pontjától, melylyel a földszintes ház egyszerű vagy orosz kéményének egyszeri seprési díja 10 krban lön meghatározva, a jóváhagyás megvona-tott és ama díj 12 krajczárra emeltett föl.

Mint hogy e díjtétel a kéményseprői munkához képest túl magas és aránylag a leg-terhebb az összes díjtételek közt a közön-ségre nézve, a vármegye bizottsági közgyűlése azon tiszteletteljes fölterjesztést intézi a nagy-m. kereskedelemügyi m. kir. Miniszter Urhoz, hogy a létező viszonyok számbavételével 10 krban megállapított díjtételt annál inkább is jóváhagyni méltóztassék, mert az 1885. évi szeptember hó 22-én 4802. sz. a. kibocsá-tott magas rendelettel jóváhagyott díjszabály-zat megállapítása óta a takaréktűzhelyek, a kályhák és különösen a kémények száma, főként a tűzrendőrségről az 1887-ik évben alkotott szabályrendelet azon intézkedése következtében, miszerint új házak kémény nélkül vagy fakéménnyel nem építhetők, nevezetesen szaporodván: a kéményseprők megélhetése annál kevésbé lesz a legkisebb mértékben is veszélyeztetve, mert a magas miniszteri rendelet értelmében új díjtételek is felvételnek: az alább kiadandók szerint, a szabályrendeletbe.

Az említett 4 szakasz következő pontjai.

2. Emeletes ház egyszerű vagy orosz kéménye egyszeri seprésért 20 kr.

3. Egyszerű orosz kémény egyszeri ki-égetésért 40 kr.

4. Szögbemenő komplikált orosz kémény seprésért 80 kr.

5. Új kémény lehozásáért 50 kr. jóvá-hagyást nyrvény: azok a szabályrendelet szövegébe felveendő.

A takaréktűzhelyek és a vaskályhák tisztítása után, azok nagyságához mérve külön díjak lévén megállapítandók: a hivatkozott 4 szakasz következő pontjai, a viszonyok figyelembe vételével, illetéknép módosítainak:

6. Egy és két sütős takaréktűzhely egy-szeri seprésért 10 kr.

7. Három vagy több sütős takaréktűz-hely egyszeri seprésért 15 kr.

8. Nagy vaskályha (50 c/m. átmérőn tul) egyszeri seprésért 20 kr.

9. Kis vaskályha (50 c/m. átmérőig) egyszeri seprésért 10 kr.

E díjszabályzat a magas miniszteri ren-delet értelmében még a következőkép egé-szítették ki:

10. Svédkályha egyszeri seprésért 40 kr.

11. Maláta és sörgyárakban a maláta-pörkölő egyszeri tisztogatásáért 4 frt.

12. Füstölő-kamara egyszeri tisztogatásá-ért 20 kr.

13. Egy kémény kikenéséért 1 frt.

Azonban ettől eltérőleg:

a) A gyári kémények tisztogatási díja 20 méter magasságig 3 frtban, azontul 4 frtban állapítatik meg; beleértve ezen összegben a füst csatornák tisztogatási díját is.

b) éjjel (április 1-től szeptember 31-ig esti 10 órától reggeli 4 óráig, október hó 1-től márczius hó 31-ig esti 9 órától reggeli 5 óráig) a tulajdonos kívánságára végzett munka után 50%-kal magasabb díj fize-tendő.

c) hozzáférhetlen cső-hálózatok (fürdők-ben, melegházakban, keményítő-gyárakban) egyszeri tisztogatási díja 1 frt.

A mi a soproni kereskedelmi- és iparkamara azon javaslatát illeti, hogy a községeken kívül fekvő pusztai és majorsági épületek kéményeinek tisztogatási díja a rendes díj kétszeresében állapíttassék meg: azt a vármegye bizottsági közgyűlése a megye területén létező viszonyoknál fogva annál inkább is mellőzi, mert a kéményseprők ily pusztai és majorsági épületek kéményeit körutazásuk alkalmával utbaesőleg tisztogatják.

E határozat törvényszerűen kihirdetendő, annak után pedig a módosított szabályrendelet 4 példányban jóváhagyás végett a nagym. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz az ügyiratokkal fölterjesztendő. — kmf.

Kiadta: **Árvay Lajos sk.**,
Zalavármegye főjegyzője.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halottak esteje. A helybeli katolikus sirkert mult vasárnap, halottak napjának előestéjén, az idén is oly mozgalmas képet mutatott, mint az előző években. Sőt fokozódott még élénksége, mert a rendkívüli kedvező, enyhe időjárás számos olyant is csábított ki a temetőbe, kiknek szerencsésjükrögyászolni valójuk a temetőben senki sines, de azért kíváncsiságból és érdeklődésből mégis csatlakoztak a gyászoló közönséghez. Nem volt sirhalom, melyet gondos kezek rendbe nem hoztak volna. Koszorúk, Virágok egész özőne borította a csöndesen nyugvók hantjait; s a mikor alkonyatkor az ezer és ezer mécs, gyertya és lámpás kigyulladt, Föld és Ég versenyezni látszottak egymással, mintha birokra akartak volna kelni az Ég milliárdjaival a parányi lángocskák, melyeket gondos kezek gyújtottak, hogy kegyeletüket felejtetetlen halottaik iránt ily módon leróják. — Így jelentek meg a temetőben a helybeli tanító-képezde tanulói is zászló alatt tanárjaik vezetése mellett, hogy kedves halottaikat nyugvóhelyeit fölkeressék, szomorú érzelmeiket egyegy gyászdallal az elköltözötték szellemei előtt tolmácsolják. Koszorút tettek ez alkalommal volt igazgatójuknak, Bárány Ignác sírjára, valamint megemlékeztek Bárány Árpád tanárjukról és Lásbas szerencsétlen iskolatársukról is. A polgári iskolának korán elhunyt két tanárjáról, Greskovics János és Veres Dénesről sem feledkeztek meg volt kollégák; valamint az elemi iskola is kegyelettel járult halottjai, Szinkovics Ferenc tanító nyugvóhelyéhez. Még 10 óraker este népes volt a sirkert. Csak a mikor a gyertyácskák teljesen leégtek s sötétség kezdett ráborulni a holtak birodalmára, indult a népvándorlás hazafelé, átengedve a halottakat nyugalomnak, melyben hozzátartozóik által néhány órára megzavartattak.

Eljegyzés. Kakasdi Hajós Gyula m. kir. honvéd-főhadnagy jegyet váltott mult héten Hettyey Pál sopronmegyei földbirtokos kedves leányával, Rózsik a kisasszonnyal, Kislafalván.

Új vasuti orvos. A cs. és kir. szab. Déli vasut-társulat igazgatósága a déli vasut Nagy-Kanizsa-prágerhofi vonalán az orvosi teendők végzésére Wolf Béla dr. helybeli orvost nevezte ki.

Zalavármegye ált. tanító-testületének választmánya okt. 31-én Felméri Albert elnök előlétele mellett gyűlést tartott. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után fölolvassa elnök — eddigi működéséről — jelentését, mely helyesléssel fogadtatott; majd tárgyalásra került a pénztárosnak, Rhédey Ferenc jelentése, mely szerint a pénztárban 207 frt 43 kr. van; és a könyvtáros, Dékány Mihály jelentése, mely szerint a könyvtár állománya 520 kötetből áll, mit a választmány tudomásul vett. — Majd elnök bejelenti, hogy Kolozsvárra történt áthelyeztetéséből kifolyólag leteszi a közgyűlés által nyert madátumot és megköszöni a tanítóság rokonszenvét s a tisztikar támogatását és kéri a választmányt, hogy az alapszabályok értelmében helyettes elnököt válaszsanak. Pálya Mihály elismerő szavai után Fel-

mérinek a választmány köszönetét fejezi ki, ezt jegyzőkönyvébe foglalván, távozó elnököt erről átiratban értesíti. — A következő közgyűlés az elnöki teendőkkel Jenev Gusztáv alelnököt, s merl pénztáros is tisztéről leköszönt, a pénztárosiakkal ideiglenesen Dékány Mihály tanárt bizza meg a választmány.

Adomány. Csáktornya város előljárósága a városban fölállítandó kórház alapjának gyarapítására Lainger Hugó bányavári földbirtokostól a járási szolgabírói hivatal útján 35 frtot kapott ismét. Melyért, az alap részéről, adományozónak a város pénztárosa, Frász Tamás, köszönetét nyilvánította.

Bucsuéstély. Szép bucsuéstélyt rendeztek a helybeli tanintézetek tantestületei október 31-én este a Szeiverth-féle vendéglő emeleti helyiségeiben távozó kartársuk, Felméri Albert képezei tanár, tiszteletére, ki a kultuszminiszter által saját kérelmére Kolozsvárra helyeztetett át az ottani tanítónő-képzőintézetbe. Husz tanférfit és még néhány tanügybarát jelent meg az estélyen, hogy a poharak csengése mellett vegyen bucsut a távozó kollegától és jóbaráttól. Hogy tószit is volt bőven, magától értetődik. A magyar ember szokása, hogy szíve érzelmeinek szabad folyást engedjen, most sem tagadhatta meg természetét e magyar társaság ezen a kedélyes vacsorán sem. Az első tósztot Mencey Károly el. isk. tanító mondotta, felköszöntvén Felmérit, mint az ált. tanító-egylet elnökét; Beér Ferenc képezei tanár kartársától vett bucsut; Pálya Mihály polg. isk. igazgató a kiváló tanárt bucsuztatta; Kollarics Mihály kir. aljárásbíró a távozó barátért ivott. Felméri kétizben válaszolt, megköszönvén a megemlékezéseket. A kedélyes társaság csak éjjel után oszlott szét.

Új kávé. A helybeli központi kávéház f. hó 1-től gazdát cserélt. Mint halljuk, volt tulajdonosa az egész üzletet egy Guth nevezetű kávésnak adta el Budapestről, ki az üzletet már át is vette.

Ujczok eskületéle. A lovas-katonáknak bevonulása óta mult vasárnap folyt le a város területén az első katonai ünnepély. Az október eselején bevonult dzsidas-ujczok ugyanis e napon reggeli 9 óraker tettek le a szokásos esküt, mely katonai pompával ment végbe a katonaság által megbizott előljáróság s az ez által meghívott különböző testületek képviselői s nagyszámu közönség jelenlétében. Az ünnepély katonai misével vette kezdetét, melyet az őrház lépcsőzetének verrandájában rögtönzőtt oltárnál Deutschbauer József helybeli szt.-ferenczrendi szerzetes mondott. A mise végeztével, mely alatt az öreg katonák háromszor sorlüzet adtak, szép beszédet intézett a misézó lelkesz a 7 sorban patkóalakban fölállított lovasokhoz. Figyelmeztette őket az eskü jelentőségére és szentségére s magasztos szavakkal buzdította őket a haza és apostoli király iránt tartozó kötelességeik férfias és hű teljesítésére. A szentbeszédnek látható hatása volt a nép gyermekeire, kik bizonyára egyszerű falusi templomba képzelték magukat a prédikáció alatt, a mikor még harangszó hívására keresték föl az Ur szent hajlékát s nem kürtszóra s vezényszó mellett imádták az Istent. A szent beszéd után imádtott a lelkesz, mire Karapandza szádacos előmondása mellett horvát nyelven az ujczok az esküt letették. Ezután a város részéről Prusztz Alajos, az építészeti bizottság elnöke, üdvözölte a tisztikart és fölkerlte, hogy érezzék magukat otthoniasan a város területén s viszonozzák

a baráti érzelmeket, melyeket a város polgársága a bevonult katonaság iránt érez. S egyuttal átadott a város adományaké a nap emlékére 477 koronát, melyből 56 altisztnek 2—2 s 421 közlegénynek 1—1 korona jutott. A katonaság részéről Micsefszky szádacos fogadta a város üdvözletét s köszönte meg a város nagylelkü adományát, minek fél 12 óraker az összehívott képviselő-testületi gyűlés előtt külön is kifejezést adott a városházán, a katonai hatóság részéről biztosítván a város közönségét, hogy hállára vannak kötelezve a város előzékenysége által s mindenképen azon lesznek, hogy az egyetértés a katonaság és polgárság között mindenkor teljes épségben föntartassék. Az nap az ulánusoknak szabad kimenetelük volt.

Táncziskola. Schwarz Lipót ismert tánczmeister 6 hétig tartó tanfolyamot nyitott Csáktornyan. A tanítás a Zrinyi-vendéglő nagytermében naponként este 8—10-ig tart. A tantolyamon a legismertebb és legújabb tánczok nemei taníttatnak. Beiratások: a Zrinyi-vendéglő nagytermében este 8 óraker történnek.

Az ellenőrzési szemlék elmaradnak. A csász. és kir. 5-ik hadtest-parancsnokság folyó évi október 23-ról keltezték és Zalavármegye alispánjához érkezett átirata szerint a folyó évben ellenőrzési szemlék már nem tartatnak, melyek a képviselő-választások miatt a mult hóban megszakítottak.

Egy Sanyaru Vendel vége. Kisfaludy Kálmán egykor jobb napokat élt kisbirtokos, midőn vagyonával végzett, beállt diurnistának, hosszú időn át volt a megyéniel, később különböző helyeken napidíjaszkodott, de folytonos iszákossága és ebből keletkező durvasága miatt mindenhonnan elbocsájtották, ugy, hogy utóbbi időben könyöradományból élt. Mult hó közepén a zalaegerszegi pénzügyigazgatóságnál alkalmazták, de másfél nap után, hasznavehetlensége miatt elbocsájtották. Miután sehoh sem kapott alkalmazást és fekhelyét, melyet a vándorlegények tanyáján nyert, fizetni nem bírta s a lelketlen korcsmáros által zaklattatott, f. évi okl. 31-én szíven lötte magát. A róm. kath. plébános az ellakaritást megtagadta.

Zala-vármegye legtöbb adófizető bizottsági tagjainak névsorát a vármegye igazoló választmánya által f. hó 15-én megtartott gyűlésen az 1897-ik évre a következőleg állították össze: Legtöbb adót fizet Festetits Tasziló gróf: 37161 frt 81 krt. a második helyen találjuk Festetits Jenő gróft. Vidékünkrol a következők vannak a névsorban: Tamás Ádám (18. helyen), Csesznák József (32), Dervarits Imre (48), Krasovecz Ignác dr. (94), Neumann Mór (96), Ziegler Kálmán (110), Szabó Imre (118), Isó Ferencz (121), Gayer Lajos (122), Hajós Mihály (127), Ámon Jakab (135), Oszterhuber-Lajos (138), Neumann Miksa (140), Vrana Frigyes (164), Gadó Mátvás (166), Matosovics Ignác (173), Mayer Salamon (186), Banelly Sándor (230), Molnár Elek (243), Thomka Endre (247), Nussy Mátvás (258), Branilovics Miklós (273), Fuss Nándor (281), Morandini Román (294).

Déli vasut. Az ezredéves országos kiállítás alkalmából a Déli vasut magyar állomásairól, valamint a barcs-pakráczai vasut állomásairól Budapest déli vasut-állomásra életbeléptetett különösen (50%) mérsékelt menettérti jegyek még tovább is és pedig f. é. december hó végéig adatnak ki.

Felelős szerkesztő: **MARGITAI JÓZSEF.** Segéd-szerkesztő: **ZRINYI KÁROLY.**
Kiadó és laptulajdonos: **FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).**

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me Margital Jožefa urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

nahorvatskom i magjarskom jeziku izlazdeći ružtveni znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svake nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 frt.
Na pol leta 2 frt.
Na četvert leta . . . 1 frt.

Pojedini broji koštajē 10 kr

Obznane se poleg pogodbe 1 fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovečke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i. t. d.

Svće i svćiljke.

(Dalje).

Je i nije! Želi li varaški ćovćek, da vu ćelov svojoj hiži, vu svih ganjkih i svih sobah ima vu vsako doba, kad mu ustreba, ljepog jakog svćtla, on će oćići vu »fabriku plina«, pak će tamo reći, da želi vu svoju hižu vpeljati »rasvjetni plin« ili kako danas kraće kažu »plin«. Fabrika proizvodi od vsakih 100 kilogramah kamenoga vugljena prema tomu, kakov je vugljen, 24 do 42 kubićna metra ili 240 do 420 hektolitrov plina, pak mu se obveže, da će mu uz novćanu odštetu i uz pogodbu, da će za vsaki kubićni meter potrošenoga plina plaćati fabriki odredjenu svotu od nekoliko krajcarov, vpeljati vu njegovu hižu plin, t. j. podzemnu željeznu ćev, vu kojoj će neprestance biti toga rasvjetnoga plina. Od te se glavne ćevi vu hiži njegovoj odeluju vse vućeće ćevi, koje vodiju plin vu pojedine sobe i ganjke. Na kraju vsake ovakove ćevi je pipac, koji ćev drži dobro zatvorenu. Želi li vezda varaški ćovćek makar vu koje doba noći ili dana, da mu bude soba rasvetlena plamenom, on će samo oćići do najbližnjega pipca, otvoriti će ga i iz ćevi mu s mjesta stanē teći »plin«. On ga doduše ne vidi, jer je plin, kak i naš zrak, prez ikakve farbe, nu on ga ćuje s mjesta po šumu, kaj ga proizvodi plin kad izteće iz ćevi, a ćas kesneše i po nevugodnom vonju. Prije nego će plin vu hiži iz glavne podzemne ćevi preći vu one vućeše ćevi, koje

su se razšćkale po hiži, prolazi on još ćrez posebnu spravu, koja se zove »plinska vura«. Njoj je cilj, da posebnim kazalom mjeri, koliko je kubićnih metrov plina dotićna hiža vu odredjenom vremenu n. pr. za mēsec dana potrošila. Prez ikakvoga truda oko ćišćenja svćtiljkah i punjenja uljem imati će anda varaški ćovćek vu vsakoj sobi vu vsako doba svjetla. Odkrene pipac, vućeže šibicom plin, koj izteće i soba mu je zasvćtila svćtlom! Jeden je plamen plinski rasvćtiliti će mu ćelu sobu jakše, nego da gori vu njoj 25 svććah. Sa nekoliko samo plinskih plamena dobiti će vu vsakom kufu sobe svćtlo sjajno kak den. Ne treba li više toga svćtla, ves mu je posel zakrenuti pipce na ćevima, plin ne izteće više i plamen se vgasi. No ima i neprilika, pak bi bilo nepravedno, da ih se ne tekne. Plin kviri najprije zrak vu sobi na dva naćina: troši za svoje gorenje vnogo kisika iz zraka, a kisik je vu našem zraku onaj plin, koji podržaje naš život, kad ga udišemo; ćim menje kisika vu zraku, tim je menje zdrav zrak. Zvun toga razvija plin, kad gori, dosta drugih plinova gćekada i gifićnih, koje moraju udišati ljudi vu sobi. To su neprilike, koje se mogu donekle odstraniti zraćenju (luftanjem) sobe. Nu plin zvun toga još ugrije jako zrak vu sobi, kad dugo gori, a stvari vu sobi od njega rado poćrneju. Nu najgorše je to, kaj mu plamen nije vu nićem zatvoren, nego gori vu zraku prez ikakvog cilindra. Plamen je zaradi toga nemiren i zna jako trepetati, i pogibelj požara biva velika. To nam najbolje potvr-

djuju silni požari glumišta (teatrov) po ćelom svćtu.

Nije anda niti plinsko svćtlo prez prigovora. Ljudi su vućeni s toga izpitivali prirodu, nebi li im ona dala još kakvo umjetno svćtlo, zvun ovih naših, do vezda opisanih svććah, svćtiljkah s uljem, s petrolejem i plinskog svćtla, koje mu nebi bilo nikakvoga prigovora.

Vu naše se dane zaista vse više širi kod naprednih narodah ovakovo novo umjetno svćtlo: zovejuga obćenitim imenom »elektrićno svćtlo«. Dojdeš li kada vu Čakovec, pak se na večer presećeš po vucih i pijacu, i sam budeš prez ićijega naputka opazil to novo svetlo elektrićno ili svćtlo budućnosti, kak ga nekoji rado zovu.

Kad se već moraš ćuditi dosta jakomu svćtlu, kaj ga sipaju po vucili plinske svćtiljke, onda budeš ves preplašen stal pred hižom, gde gori elektrićno svćtlo. Tak je jako, da gotovo nemoreš vunje niti gledati, kak niti vu sunce! Vucica je onde rasvetljena, kak da je bēli den i nema tak fine iglice, da je nebi s mesta našel na vucili! Noć se je preobrnuła vu den!

Nije li te već zaokupilo pitanje: kakove su ćudnovite svćtiljke, koje se žarom i sjajem svojim nateću sa suncem?

Isti on navuk — fizika — koja je ljudem dala brzjav ili telegraf i dalekoglas ili telefon daruvala je ljudem pod koncem 19. vćka i elektrićno svćtlo. Izpitujući pomno prirodu i prirodne sile okolo sebe, došel je nut ćovćek i do ovoga najsjajnjega denes svćtla. Proućavajmo anda vsi pomno prirodnu

Z A B A V A

Tko je pozvan?

Gospodin veliki sudac K. . . u P. . . je bil vrlo pošten i dobar gospodin, samo jedno malo prenagel, a najmre pak nije dopustil, da bi mu tko proti govoril, jer zadnju rieć je on hotel imati.

Jednog jutra pošalje gospodin S. . . , ugledni gospodin u miestu P. . . svogou slugu k gospodinu velikomu sudcu K. . . . stim uljudnom molbom, da pošto mu je danas godovno, bi ga danas veliki sudac k obedu hotel posietiti i maloj zabavici u njegovoj kući prisustovati. Pri tom je slugi dal taj naputak, da se požuri, za da pred devetom urom dojde k gospodinu velikomu sudcu, jer ob devetoj uri već gospodin oćide u kancelariju, pak ga onda nebi više doma našel.

Sluga oćide, ali se uz put sastane svojim jednem prijateljem te se na ćesti znijim malo porazgovori i na tak dugo zabrlbja, da kad je došel u stan gospodina

velikoga sudca, je ov baš prije fertal ure oćišel u kancelariju.

Sluga se bojeći, da nebude doma od svog gospodina špolan, oćide sa gospodinom velikim sudcem u kancelariju misleći si, em je sve jedno, gde ga god pozove na obed, jeli doma ili u kancelariji. poziv ostane poziv, pak makar bi ga i na ulici bil pozval. Tim pokupivši svu svoju srdćanost, kad dojde na hodnik, protura se kroz hrpu ljudih, koji su tu ćekali, dok budu a sudbenu salu zvani, da ćuju sud i pravicu, te došavši do vrat sale, odpre je u stupi baš meš svedoke i velikoga sudca, koje je ov baš on hip zaprisigal. Baš im je razlagal svetost prisege i tolaćil, kakova vekivećna i vremenita kašćiga onoga ćeka, koj bi se podstupil krivićno sviedoćiti ili dapaće krivićno priseći.

Kad je gospodin veliki sudac dokonćal, dade sudbenomu godvorniku znamenje, da sad sviedoke odpelja u polag stojeću sobu, odkud bude onda jedan za drugim pozvan, da posviedoći ono, kaj o stvari znade.

Sluga je sad mislił, da je u ovom

najprikladnije vrieme svojeg poziva se riešiti te stoga stupi naprvo i prićme:

»Prosim gospodina velikoga sudca«

»Vi ovde neimate nikaj više govoriti« — oćrese se sudac na njega. Vi sad samo idite tam u sobu sa ostalemi, a za kratak ćas budete već pozvani.«

»Ali prosim gospodin — —« hoće dalje govoriti.

»Tiho! velim vam« — zagrmi sudac na njega, a onda proti sudbenom podvorniku obrnjen zapove ovomu: »odpelaj toga ćovćeka u sobu za sviedoke«.

»Ali« — hoće opet sluga.

»Kaj ali? — Nikaj ali! Tiho, velim — odpelaj ga!« — zakrići srdito gospodin veliki sudac.

Sluga se protivu, sudac larma i u tom sudbenu podvorniku odpelja sviedoke skup sa slugom u sobu za sviedoke. Uz put mu sluga hoće svoju stvar razjasniti, ali podvornik svoju službu i dužnost saviećno izpunjavajući, neće ga niti poslušati nego ga samo, kad ov pri vratih sobe postane te mu hoće to nesporazumljenje na vlastanko

nauku; vu njezinom krilu krije se još mnogo, mnogo darov, koja bude poklanjala spametnim ljudem!

Ali kaj je električno svjetlo? — pital me budeš nestrpljivo.

Ista čudotvorna prirodna sila, koja nam je dala telefon, daje nam i ovo svjetlo; zove se »elektricitet«. Kada taj elektricitet od svoga izvora žicama teče k »električnoj lampi«, ona vu tren oka zasja čarobnim svjetlom. Veljiju, električna struje je lampu vužgala. A kaj li gori vu toj lampi tak ljepim svjetlom?

Već je tomu nekih 90 godinah, kaj je englezki fizik Davy (izgovori Devi) pošiljal ovakovu jaku električnu struju vu dva špičasta komadića vugljena, koji su se doticali svojim šiljcima. Opazil je, da su se šiljci vugljena živo razzarili, i kad ih je nekaj malo razmeknul, medju njima se napravil mali doduše, ali vanredno sjajni luk svjetla, koje je bilo tak jako, da su Davyju za čas oči iznemogle. On mu je stoga nadeli ime »električno sunce«. To sunce medju šiljcima vugljena sja dotle, dok teče električna struja i dok nisu vugljeni toliko izgorili, da su im šilji predaleko jeden od drugoga. Vu tom času sunce na jenkrat vgasne. Čim je jakša električna struja, tim je jakše i električno sunce na medju šiljcima vugljena. Na električnoj izložbi vu Parizu ljeta 1889. bacala su sa vrha 300 metrov visokog Eiffelova turna svoje žarke zrake na vse strane ovakova električna sunca, koja su bila jaka kak 300.000 svjećah i više!

Električna struja anda, kad prolazi črez čiljke vugljena, ugrije ih tako silno, da se onde čestice vugljena razzare do najvećšega žara, pak na zraku izgoriju presjajnim belom svjetlom. Nu još se jedna druga vrst električnih lampah mnogo rabi, vu kojoj nema nikakvoga vugljena. Električna struja nezari samo vugljen, kada črez njega teče, nego i vse žice od kovinah, ako su samo dosta tenke i kratke. Čim je žica preduga, struja je ne more razzariti, nego je samo jako ugrije. Nu ovakove bi tenke žice, kad su od električne struje razzarene, na zraku za čas izgorele i njihova bi žara nestalo. Da se to nedogodi, zatvaraju vse tenke žice vu staklene flašice iz kojih su izvlekli ves zrak. —

Posaljaš li vezda električnu struju vu tenku žicu na primer od platine zatvorenoj vu toj flašici, struja će ju s mjesta razzariti od bjelila i usijana će žica sjati ljepim, mirnim, belim svjetlom, ne doduše tako jakim kak električno sunce, ali ipak daje vsaka flašica svjetlo jako kak 18 svjećah. Ove je flašice osobitim uspjehom gradil Amerikanec Edison i po njemu se ove svetiljke zovu »Edisonove žarnice«. Prvu vrst električnih svetiljaka sa električnim suncem zovemo denes navadno »regulatori«. — Žarnice upotrebljuju se za rasvetu sobah, glumištah, dvorinah, jer ih mogu jezere ponamesiti vu sobah, a regulatore rabe za rasvetu veoma velikih dvorinah trgovah (pijajcov) i vulicah varoških.

Denes se vodi velika borba izmedju »plina« i »električnoga svjetla«, pak se još nemore stalno kazati, koje će svjetlo preobladati.

Fabrike su se plina vuprle, da sagrađe svetiljke, vu kojima će žestinu plamena toliko pojačati, da će moći uspešno natecati sa jakim električnim svetlom. Takovu je svetiljku najprije sagrađila londonska plinara za rasvetu vulicah i dala joj ime »Argandov žizak«, vu kojem se plin meša zrakom, pak zato izgori sjajnijim plamenom. Nemeć opet Friedrich Siemens sagrađil je drugu plinsku lampu, vu kojoj se plin, prije nego će vužgati ugrije, a isto tako i zrak. Ovako ugrijani zrak i plin se stopram sastaju i goriju onda mnogo jakim plamenom — do 1600 svjećah. Zove se ova lampa »Regenerativni žizak«. Vu noveše vrme opet Bečlija Auer izumil novi žizak »Auerov žizak«; to je svetiljka, vu kojoj plin gori, ali on ujedno i razzari prebačenu preko plamena finu mrežu; tim postane drugač žuto i čerlenkasto svjetlo plina veoma belo i spodobno električnomu svjetlu, a plin mnogo bolje izgori, pak zato je svjetlo ovakove svetiljke puno jakše. Ovo se »Auerovo svjetlo« denes jako širi po svetu i vu njemu sklical je pogibeljni suparnik električnomu svjetlu.

Nu »vu borbi je život«! Borba izmedju plinskoga i električnoga svjetla potrajati će još koju godinu; no sva je prilika, da će početkom 20. vjeka varoši naši zasjati vu novom, još mnogo sjajnijem svjetlu, a to će biti električno svjetlo. Noć se bude obrnula

(pretvorila) vu dan, a čovek bude neumorno delati mogel i cele noći vu težkoj borbi za život. Bilo mu na sreću!

Mandat čakovečkog zbirnog kotara.

Mandata čakovečkog zbirnog kotara je jedna komišija 3-ga o. m. prekdala našemu ablegatu vu Budapešti. Zakál Henrik predsednik zbiranja je s lèpim govorom prekdal mandata vu ministarski palači. Na Zakalov govor je minister dr. Wlassics Gyula ablegat sledećim govorom odgovoril:

Poštuvani prijatelji! Kada mi vu 4 letah i 4 mesecah tretji put pruži mandat čakovečki zbirni kotar, iz srca prošim vas, zemitè od mene najgibešu hvalju i ono obećanje, da bude mi i na dalje dobro moje domovine i mojeg zbirnog kotara kakti ministru i kakti ablegatu na srcu ležalo.

Poštuvani prijatelji! Ja se ne radujem samo zato, ar je meni mandat one varmegjije zbirni kotar dal, vu kojoj sem se narodil, nego se radujem zato, ar je ipak jeden zbirni kotar vu mojoj varmegjiji, koj je zastavi slobodnoumne stranjske diku doprinesel. Radujem, se, velim, ar me je dosta žalostilo, kad sem videl, da moja varmegjija, gde su se Deák Ferencz i Csányi, naši veliki domorodci narodili, neće napredovati, nego vu onoj kmici hoće ostati, koju »néppárt« zvana stranjka razširjuje med pukom. Pitam vas, jeli su mislili naši veliki domorodci, da naša varmegjija, koja je svigdar med prvimi bila vu napredku, bude negda tak žalostno nazad išla, kak je to vezda većinila, kada je s »néppártom« držala?! Ufam se, da bude čela moja varmegjija čim predi onu zastavu visoko držala i po onim putu išla, kojega je nam svim Deák Ferencz pokazal.

Ja, moji poštuvani prijateji! imam moje sigurno mnènje od »néppárta«. Ja poznam politiku, i zato vu »néppártu« nikaj drugo nevidim, kakti jedno političko slabo mnènje, koje je došlo kakti pena na vodi, pak bude

razložiti, rukom uljudno sa »hajd, hajd«, u sobu porine i vrata zatvori.

U sali započne sudbena razprava. Gospodin veliki sudac sedi na prostranem stolecu naslonjacu, sudnica je puna fiskališev. koji su ovde za okrivljene braniti i proti njim govoriti, na hasen tužiteljov. Gospodin veliki sudac poziva sviedoke iz pisma, a sudbeni podvornik jednoga za drugim, tak, kak je gospodin veliki sudac poziva, vodi u sudnicu. Konačno su svi sviedoki, koje ima gospodin veliki sudac tam na papiru pred sobom napisane, preslušani i već hoće gospodin veliki sudac poleg paragrafa, kak u zakonu stoji, svoju sentenciju za pravicu izreći, kad ga podvornik upozori, da je u sobi još jedan sviedok, koj nije preslušan.

Buduć pak tak tužitelji kak obtuženi imaju pravo još u zadnjem hipu svoje sviedoke sobom dopeljati, nije to nikoga iznenadilo, da je tu još jedan sviedok, koj nestoji na listini napisan, jer je svaki mislil, da je to jedan od onakovih sviedokah, kojega si je nekoj obtuženi u zadnjem hipu za svoju obranu našel sobom dopeljati.

Gospodin veliki sudac zapove odgovor-

niku, da i toga sviedoka u sudnicu dopelja. Svi su znatiželjni kaj bu ov sviedok svieđoćil i čiji je taj sviedok.

Podvornik dopelja u sudnicu gospodina S. . . ovoga slugu i gospodin veliki sudac se odmah zmisli, da je to on sviedok, koj je malo prije hotel mu nekaj suprotsloviti, te se obrnuvši proti njemu reče: »Aha, vi ste! — Kak se zovete?»

»Ali gospodin veliki sudac« prične ov opet. »Ali, — ali — i opet ali« — zakričel sad srdito sudac — »Ja vas pitam kak vam je ime, a vi imate samo na moja pitanja odgovarati nikakove vaše primelbe postavljati. Anda kak vam je ime?»

»Ja se zovem Blažic Joška« — odgovori sluga ves prestrašen.

»Vi budete sada prisegli da čete istinu, jedinu prava i živu istinu ovde pred sudom govoriti« — veli svečanostim glasom gospodin veliki sudac — »Zdignite tri prsta desne ruke u vis i govorite za menom!»

»Ali gospodin veliki sudac« — vpadne mu Joška, ali sad već skoro plačućim glasom u rieć.

»No, to pak je ipak preveć stím čovie-

kom« — pretrgne ga veliki sudac — »Ja neću niti rieći čuti. Najprije prisegnite, a onda morete govoriti.«

Joška se još zadnjum silom hoće proti tomu braniti, ali gospodin veliki sudac postane pri prvoj izustenoj rieći, u licu črlen kak kuhani rak od srditosti, te mu se grozi kaštigom, radi zmes govorenja i neprištojnoga ponašanja pred sudom tim, što sudcu podjedno suprotslovi, koje ponašanje zajedno čini i delikt neposlušnosti.

Kad vidi Joška, da mu je sve njegovo protivljenje i protuslovljenje badava, koje već med slušateljstvom i smieh prouzrokuje, povda se teda uegda svojoj sudbini i prisigne zdignjenimi trimi prsti, da bu govoril istinu, i nikaj drugo kak istinu, tak mu Bog pomozil, blažena dievica Marija i svetci božji Amen. — I opet poslie kratkog odpora i zmes govorenja te protuslovljenja odgovara na navadna pitanja: kak mu je ime, koliko je star, jeli oženjen ili ledičen, kakove meštrije ili poljodelavec, i jeli mozbit nije obtuženomu kakov rođjak. Kad je i stím bil gotov, zdehne si dšpodin veliki sudac duboko, kak da mu je kamen iz srdća opal.

i prešlo, kak pena na potoku. Nego to je istina, da ona sredstva, koja je »néppárt« hasnuvala, nisu lépa niti dobra. I ja se bojim, da budu negda od vodjov »néppárta« pitali zbiraci, jeli je sve ono istina, skim su vodji za »néppártá« kortešovali? Bojim se, da bude puk pital od kortešov »néppártá«: jeli je istina, da su zvone iz turnov odnesli; jeli je istina, da su križe i pile od poljeg putov odnesli; jeli je istina, da su iz cirkve magazine napravili; jeli je istina, da su proti kršćanskoj véri tabor vodili; jeli je istina, da neće slobodnoumna stranjka decu pokrstiti dati i betežnikom zadnji šakrament podeliti depust-ti?!

I kada bude puk osvedočen, da su to vodji sve samo zbog kortešovanja govorili, onda bude za korteše jako zlo. Nego i onda budemo mi tam, i obranili budemo one, koji su puk na zlo, na fanatizmu vodili. Mi budemo obranili onu gospodu korteše i vodje »néppártá« s našimi slobodnoumnimi sredstvi, ar nam to naš slobodnoumna misel dopusti i ar je to naša slobodnoumna dužnost.

A vezda još jedanput: primite moju hvalju sviskupa zbiraci moji, koji ste zastavu moju i zastavu slobodnoumne stranjke tak visoko i tak dično zdigali! Bog vas sve skupa poživi!

KAJ JE NOVOGA ?

Previšnje ručno pismo N. Veličanstva.

Službeni magjarski list objelodanil je 29. oktobra sledeće previšnje ručno pismo Nj. Veličanstva, upravljeno na ministrapredsjednika baruna Bánffy-a: »Dragi barune Bánffy! Dok Ja sada, pošto su prošle svetčanosti povodom hiljadugodišnjega obstanka Moje ljubljene kraljevine Magjarske, gledam na dogodjaje prošlih mjeseci, nemogu da

»Anda sad govorite, kaj znate o cijeloj stvari« — veli mu gospodin veliki sudac.

»O cijeloj stvari?« — zapita Joška — »Ja o toj stvari nikaj neznam, nit nikad nikaj nisam znal.«

»Je« — veli gospodin veliki sudac — pak kak ste onda sim pozvani danas?«

»Ja pozvani?« — odgovori Joška — »Mene nije nitko pozval, ali gospodin veliki sudac su pozvani.«

»Tko je pozvani?« — zdere se sudac na njega.

»Gospodin veliki sudac su, prosim po-nizno, pozvani danas k gospodinu S... na obed« — izmucna Joška plačućim glasom.

Svi u sudnici se pričnu grohotom smejati.

»Pak kaj zato ste stim došli i tu pri-segli?« — veli srdito gospodin veliki sudac.

»Je, kad mi nisu dali do rieči dojtí« — odgovori Joška — »Ja sam bil pri njih doma, a gospodin veliki sudac su već bili otišli u kancelariju, pak sem onda išel sim za njimi.«

Gospodin veliki sudac su malo uzbu-njeni, ali hitro dojdju u se i posve mirno. službenim glasom reču: »Liepu dam pozdra-viti i budem došel!«

Em. Kollay.

se odalečim iz Moga ljubljenoga glavnoga i prestolnoga grada, a da prije opetovano neizrazim Moju pravu radost i podpuno zadovoljstvo nad uzvišenim tečajem ove u životu naroda tako rēdke i u istinu epokanle narodne svetkovine. Što sam Ja prije neko-liko mjeseci označil sigurnom nadom, to se je eto izpunilo. Narod je pred celim svētom pokazal, da more poslje 1000-ljetnoga svoga obstanka ne samo na svoje političke stece-vine, nego i na svoje duševno i matarijalno razviće sa ponosom gledati i time zauzeti dostojno mjesto medju kulturnim državama. Narod je ne samo vu glavnom gradu, već i vu celoju zemlji priredjenim svetkovinama kao i pietnim i uzornim držanjem pokazal svoju zanosno otačbeničku ljubav, taj naj-čvršteri temelj države, osobito pako svo-jom Mojoj osobi i Mojoj hiži izkazanom ljubavi, ter vjernom odanošću dal jamstvo, da narod, koji je sposoben za takova dela koji je zadojen takovim osjećajima, koji jednako osjeća sa svojim kraljem, more mirno i utješljivo gledati sa najvećim nadama vu buduće tisućgodišće. Sliedeći pobude, Moga srca naredjujem Vam ovim, da daste na znanje vu celom kraljevstvu Moju rados-i priznanje, dok Ja uz to molim božju Prot-vidnost, da i vu buduće sa svojim blagos-lovom sprevadja i podupre Moju ljubljenu kraljevinu Magjarsku i težnje naroda za dalnji razvitek njegova napredka i materijalnoga blagostanja, na kojem području je još toliko radnje potrebno, da narod uzmogne plodove ovoga natojanja pod okriljem ne samo izvanjskoga, nego i unutarnjega mira vu bratskoj slogi i ljubavi uživati, ter da si uz tradicionalnu i homogenijalnu vjernost drži navěk pred očima podupiranje blago-stanja zemlje, ter kakti glavnoga faktora ovoga pravoga blagostanja opravdane interese cele monarkije.

Vu Budimpešti, 28. oktobra 1896.

Ferencz Jožef I. m. p.

Barun Bánffy m. p.

Novi vitez zlatnog runa.

Nj. Veličanstvo imenovalo je vojvodu Louis Phiilpa Roberta Orleanskoga, zaruč-nika nadvojvodkinje Marije Doroteje, vitezom reda zlatnoga runa.

Nadvojvoda Otto general.

Iz Beča javljaju, da je kralj imenoval nadvojvodu Otta, brigadira 10. konjaničke brigade general-majorom.

Nadvojvoda Fridrik.

Bečke novine javljaju, da će nadvoj-voda Fridrik za kratko vrēme ostaviti Požun ter se preseliti vu Beč i nastaniti vu svojoj palači na augustinskoj bastaji, koju je naslėdil iza pokojnog nadvojvode Albrechta. Nekoji misle, da bi nadvojvoda mogel preuzeti sbrno zapovjedništva vu Beču, — ili postati vrhovnim zapovjednikom austrijskog domobranstva, pokedob vadvojvoda Rainer kani doskora odstupiti.

Tudje žito.

Malo ima evropskih državah, koje bi proizvodile toliko žita, koliko bi im bilo dovoljno za njih same. Uzevši anda vu račun zadnju žetvu žita i srednje razmerje godišnjega potroška žita pojedinim državama, to se more dosta točno opredeliti, da će razne evropske zemlje morati vu godini 1897. importirati sledeće količine žita:

Englezka . . .	67,500.000	hektolitrov
Austrija . . .	14,000.000	»
Njemačka . . .	12,800.000	»
Belgija . . .	8,500.000	»
Španija . . .	6,500.000	»
Švicarska . . .	4,600.000	»
Portugal . . .	5,100.000	»
Francezka . . .	4,000.000	»
Italija . . .	4,000.000	»
Holandija . . .	3,900.000	»
Švedska . . .	1,400.000	»
Grčka . . .	1,200.000	»
Norvežka . . .	800.000	»
Danska . . .	150.060	»

Vu vsem 133,450.000 hektolitrov.

Evropske zemlje koje neimaju potrebe, da uvoze žito, već ga izvoze, jesu sledeće, koje su godine 1896. imale prirodna:

Rusija . . .	124,000.000	hektolitra
Magjarska . . .	51,000.000	»
Turska eur . . .	16,500.000	»
Rumunjska . . .	25,600.000	»
Bugarska . . .	25,000.000	»
Rumelia . . .	4,000.000	»
Srbija . . .	3,400.000	»

Vse ove zemlje mogle bi zajedno sa 81,000.000 hktl. poiriti potrebe zemaljah, koje žito, a od toga otpada polovica na Rusiju. Ostalih potrebnih 54,050.000 hktl. valja nabaviti iz drugih delov svēta, naročito iz Amerike, gde već same sjedinjene države mogu dati 30 milijuna za izvoz, a argentiska republika 10,000.000 hektolitra.

Nekaj za kratek čas.

Iz suda.

Sudec: »Gospodine fiskaljuš, ja bi vas prosil, da ovdí vezda zaboravite vaše zvanje, i kakti svedok govorite samo čistu istinu.«

Mali protost.

Gospa (na selu): »Jeli i vam denes, suseda, tak vruće. Ja sam vsa vu znojus.«

Mužača: »O je denes je verek velika vrućina. Viđiju draga gospa, kak se god oni denes potiju, tak se poti i moja krava i svinja.«

Gospa: »Ali, draga suseda, vi bi morali ipak većiniti malu razliku.«

Priredili:

Glád Ferencz.

LOTERIJA Beč 31-ga oktobra 1896.
54 79 83 4 45

Gabona úrak. — Cienna žitka.

1 m.-máza.	1 m.-cent.	fritól	fritg
Buza	Pšenica	6:55	— 7.
Zab	Zob	5:00	— 5:25
Rozs	Mrž	5:50	— 6.
Kukoricza ó	Kuruza stara	4:25	— 4:30
» » uj	» nova	4:00	— 4:10
Árpa	Ječmen	4:—	— 4:50
Fehér bab uj	Grah beli	6:25	—
Sárga » »	» žuti	5:10	—
Vegyes » »	» zmėšan	5:—	—
Lenmag	Len	8:—	—
Bükköny	Grahorka	4:50	—

Odgovorni urednik

MARGITAI JÖZSEF.

Glavni suradnik

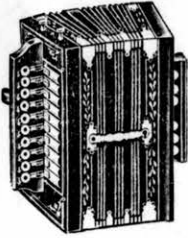
GLAD FERENCZ.

Nyiltér.*

E rovat alatt közöltékért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik — fekete fehér és színes 35 krtól 14 fr 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott, damasztot sat. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb. a megrendelt áru, postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: *Henneberg G.* (cs. és k. ulvári szállító) *selyemgyára Zürichben*, Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1

Hirdetések.

Csak 4 1/2 forintért

szállítom világhírű

„BOHEMIA“

vonóharmonikámat, mely hosszú billentyűkkel és gyöngyház ablakocskákkal van ellátva, ugyszintén 2 kettős fuvóval 11 soros erős bőrrrel, valamint elpusztíthatlan bronz-védsarkokkal.

A billentyűk lemezeken állanak, miáltal gyönyörű orgonaszerű hangja van.

40 billentyűs 2 reg. és nagys. 15 1/2 × 33 cm. = 4 1/2 frt
60 „ 3 „ „ 17 × 34 „ = 5 1/2 „
80 „ 4 „ „ 17 1/2 × 34 1/2 „ = 6 1/2 „

Hozzávaló iskola magántanulásra ingyen. Csomagolás és szállítási díj 60 krajczár. — Árjegyzék díjmentesen.

SCHUSTER C. A. harmonikakészítő,

603 **Graslitz,** Csehország. 8—20

Széküldés utánvétel mellett. Beeszerelés elfogadatik. Összeköttetés vizontelárusítókkal kerestetik.

Az „Agrária“

bankforgalmi intézet

(a hollandi hitelbank vezérképviselősege)

Budapest, Kerepesi-ut 73.

Fennálló **jelzálogi kölcsönök** bélyeg- és illetékmentes konvertálását és pedig földbirtokra **3- és fél-4%-os**, egész 60 évi törlesztéses kölcsönökre elvállal és ezek, valamint új kölcsönök elnyerése iránt levélbeli tudakozódásokra és minden megkívánt felvilágosítással szolgál.

2000 frton alóli ügyletek ez idő szerint el nem

609

fogadtatnak.

6—*

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyvnyomdája

Csáktornyan,

a legújabb gyorsajtókkal és diszes új betűkkel van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat,

u. m. névjegyek, levélfejek, meghívók, eljegyzési-, esketési- és gyászjelentéseket, — számlák, körlevelek, hivatalos és magán nyomtatványokat, röpiratokat, műveket stb. stb.

➔ bármely nyelven és kivitelben ➔

a legjutányosabb árak mellett.

Az összes gyógytudományok tudora
Dr. Glasgall Manfréd
fogorvos

saját műtermében **egyes logákat** és **logsorokat** készít, jótállást vállalva azok tartósságára nézve.

Rendel naponta
 Varazsdon a Ferencz-rendiek terén
 a f.-r. templom mellett.

631 1—8

KOMMER
„METROPOLE“
 SZÁLLODA
 BUDAPEST, Kerepesi-ut 58.

a villamos vasut és a lóvasut, valamint a közp. pályaudvar és a népszínház közvetlen közelében, **ujjonnan berendezett, a kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő szálloda felhuzó géppel, villámvilágítás- és gőzfűtéssel az összes helyiségekben. Szobaárak:** 1 frt 60 krtól feljebb, beleértve fűtést, világítást és kiszolgálást, a miért külön felszámítások nem eszközöltnék. 626 2—3

SZIVATTYUK,

mindenféle, házi nyílvános, mezőgazdasági és iparvezetők.

UDONSÁG!

Bower-Barff-féle szabaddalmazott inoxydálási módszer szerinti inoxydált szivattyúk rozsdán ellen védve.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, WIEN.

MÉRLEGEK,

legújabb javított pontosított tízedes százados és hímérlegek (Ebből és másból, kereskedelmi közlekedési, egyéni, mezőgazdasági és házi célzatra, Erbsmérlegek, mérlegek házi használatra, barometerlegek, Commmandit-létszám szivattyú és mérleg-gyártása.

1. Wallischgassa 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6. sz.

Jelzálog-kölcsönök

földbirtokra 3 1/2%, házakra 4 1/2%, másnemű ingatlanokra 5% mellett **legmagasabb összegekben** ajánlunk.

E kölcsönök konevertálásuknál bélyeg- és illetékmentességet élveznek.

Erdőkihasználások, birtokparcellázások átvétele. Birtokok szövetkezeteknek hosszú lefizetési tartamra eladatnak.

MAGYAR LLOYD közgazdasági vállalat

618 5—8 BUDAPEST, Király-u. 70.

Tessék árjegyzéket kérni!!!

Tessék árjegyzéket kérni!!!

Cseresznye és meggyfa-csemeték nagymérvbeni eladása.

Eladásra szánt készlet: cseresznyéből 80,000 drb, meggyből 50,000 drb.

Cseresznyefa-csemeték árai: a 160—200—240 centiméter magas hajtással bíró, gazdag gyökerű, életérés 1—2 éves csemeték darabja (azok erőssége szerint) 20 krtól 40 krig.

Meggyfa-csemeték árai: az 1—2—3—4 éves, gazdag gyökerű, igen szép fejlődésű, életérés csemeték darabja (azok erőssége szerint) 20 krtól 50 krig.

Nagybani	100 darab	40	Kros-csemete 1 vagy több fajban	38 frt	
arak	250	40	"	36	100-an-
	500	40	"	34	kint.
	1000	40	"	32	
	5000	40	"	30	

A 4—5 éves, igen erős meggyfa-csemeték 100-a 48 frt, 250 drb vételénél 45 frt, 500 drb vételénél 44 frt. Igen nagy készlet van a következő cseresznye-fajokból: Germersdorfi nagy, Nagy fekete ropogós, Korai májusi cseresznye, Badaconvi óriás, Ferencz császár ropogós, Dönnissen sárga ropogós, Heddelingeni óriás, Dr. Entz feketeje, Schneider kései ropogós, Golargi korai fekete, Glocker óriás, Büttner kései ropogós, Mezel ropogós, Rencheren ropogós, Heintze korai cseresznyeje, Korponai fekete ropogós, Mückobergi nagy, Disznódi fűszeres, Jaboulay ropogós, Hollandi hercegnő, Kanizai fekete Esperen ropogós stb. stb.

Igen nagy készlet van a következő meggy-fajokból: Körösi meggy, (Spanyol meggy), Spanyol meggy piros, Pándi meggy, Korai Hortensia, Hortensia királynő, Eugenia, Váltva érő, Oigücsi apátú, stb. stb.

A fenti cseresznye és meggyfajokon kívül adunk ki **körce, alma, szilva, őszi és kajszinbaraczk, laponya, birs- és eperfa-ajtványok** egy gazdasági mint törpére nevelt 1—2—3—4 éves példányokban, még pedig gazdag fajválaszték mellett. A csemeték tisztán honok talajon nevelkedtek s ezért gazdag gyökérzet s biztos fogamzási képességgel bírnak, ezen felül hiteles fajnak, edzett természetűek, egészségesek, hosszú életűek és igen olcsók is. Adatik ki fentiekben kívül 1—2—3—4 éves vadoncz is, korbólból, almából, doucinból, paradicsom-alma, birs, besztercei szilva, duráncai szilva, Prunus Myrobalana, Saint Joulion, kökény, mandula, sárga baraczk, cseresznye, fekete meggy, sajnyeggy és eperből, melynek árai (vastagság szerint) 1000-kint 5'85 frtól 19'50 frta emelkednek.

UNGHVÁRY LÁSZLÓ-féle czeplédi gyümölcsfa-iskola ma már 140 hold területű. Van benne 1,100,000 nemese s 15,000,000 vadoncz csemete s így az ma már, mint tisztán gyümölcsfa-iskola a föld kereségén található ilyenmü telepek közt az első helyen áll. Egyébként is nagyot haladt a **Unghváry László-féle cég** egy év alatt az által, hogy a telepet (száraz időre való számításal) árterji kuttal látta elő; nemkülömben a sok eső, illetve csapadékos időre való számításal vízlevezető árkokat létesít. (Ezen munkálatok tavaszig mind befejezettek). Külföldt ez év őszén és a következő év tavaszán 4000 drb anyafát, Tényleg megkezdte a diszlokrok és diszjak, valamint a rozátenyészést is. Boldogult **Berecki Máténak** egy a mező-kövesházai, valamint kamagotai kiserleli telepe a cég tulajdonába ment át. A cég, mint életképes vállalat, **Kecskeméten** is létesített egy nagyobb szabású, 449 holdas gyümölcsfa-iskolát. Stb. Stb.

622

!!Tessék árjegyzéket kérni!!

3—3